

Nevelwandelaar

EVA DE GROOTE

Voor Ruben

de kunst van het liefhebben met open handen

Herfst

Water spat op tegen mijn regenbroek. Nog zeven minuten. Dat haal ik makkelijk. Het station is al in zicht. Zestien jaar geleden kwam ik hier aan met mijn trolley aan de hand om aan mijn master te beginnen. Gekatapulteerd van het Zuid-Franse platteland naar Brussel, de metropool waar mijn Vlaamse moeder ooit vandaan was gevlucht. ‘Zapaya, boek een treinticket naar Oudenaarde. Enkele rit.’ Zapaya laat haar geruststellende ping-geluidje horen. ‘Ticket geboekt.’ De master werd een doctoraat. Het doctoraat een postdoc. Onderzoek naar de toestand van bossen aan de hand van AI. Mijn expertisegebied. Klimaatverandering in kaart gebracht via veranderingen in bomenpopulaties. Prima werk. Alleen word je omgeven door mensen waar je niet voor hebt gekozen. Ongekozenen vormen elke dag je habitat. Mensen met twee gezichten. Ego-issues. Verslavingen. Frustraties. Ik klik mijn helm los en loop het station binnen. ‘Zapaya, boek een treinticket voor fiets.’ Maandagochtend. Pendelaars en toeristen stromen de stad binnen. Ping. ‘Ticket geboekt. Trein naar Oudenaarde, perron acht. Stiltewagon in het midden van de trein, wagon vier.’

Stationnetjes passeren een voor een in de cinema van de trein. Het tjokken van het platteland neemt over, het gebulder van Brussel vermindert in mijn brein. Het is een even simpel als radicaal idee. Laura trekt in mijn appartement in, ik neem haar baantje als huisoppas over. Zij moet elke dag in Brussel zijn, ik moet dat voorlopig niet meer. ‘Weet je het zeker?’ vroeg ze tot twee keer toe toen ze gisteren haar spullen kwam brengen en de mijne meenam. Ze jubelde bij het vooruitzicht van een stek in de stad maar ze bleef waarschuwingen afvuren. ‘Het is onhandig en verlaten en er zijn niet eens deelwagens.’ Ik ging door met het verhuizen. ‘Ook een beetje griezelig ’s nachts.’

‘Zijn er uilen?’ vroeg ik.

Laura knikte. ‘Ze roepen naar elkaar als het donker wordt, een ontzettend kabaal.’

Toen ik besloot niet meer op te dagen op het egotoneel kwam Laura af en toe naar het appartement met lunch en verhaal. ‘Er wordt gespeculeerd op de afdeling. De zotste dingen. Dat de feeks je avances heeft afgewezen.’ Ik luisterde en at het slaatje vegan tuna dat Laura had meegebracht. ‘Dat je een burn-out of een depressie hebt.’ Courgettepasta met pijnboompitten. ‘De feeks vindt het schandalig dat je op niets reageert, ze is aan het bekijken hoe ze je kan ontslaan.’ Ciabatta mozzagreen. De vierde keer dat Laura langskwam gaf ik mijn ontslagbrief mee en besloten we om een maand op proef van woning te wisselen. Ik zou het wel even kunnen uitzingen met mijn spaarcenten. Bovendien zou ik meer actieve tijd kunnen doorbrengen met Zapaya. Dat zou Radames geweldig vinden.

Oudenaarde. ‘Het station is ontworpen in 1857 in Vlaamse neobarokke stijl door architect Henri Fouquet, toenmalig hoofdarchitect bij de Belgische spoorwegen.’

Een zachte najaarszon. Ik trek mijn muts en handschoenen aan. De straat ligt er nat bij maar voorlopig zit er geen regen meer in de lucht. ‘Zapaya, mute.’ Ik heb de route in mijn hoofd zitten. Soms wil ik ook eventjes afgekoppeld zijn.

Al snel zit ik in een regelmatig pompend tempo en laat ik de provinciestad achter mij. Best wel stevige heuvels om de tanden in te zetten. Maar deugddoend. Voor mijn lijf. Voor mijn brein. Spectaculaire herfstkleuren. Glooiingen. Frisse lucht volgepakt met zuurstof.

Een aardeweg leidt naar een afgelegen vierkantshoeve. Ik fiets de binnenplaats op. Een prachtige oude eik staat als

een koning in het midden, zijn bladeren half afgegooid. Bij de voordeur zit een oude kat met een ontbrekend oog. ‘Jij moet George zijn.’ Het dier komt meteen tegen mijn benen schurken. Geen elektronische sleutel hier maar een uit de kluiten gewassen metalen exemplaar. Het slot schuift middeleeuws aandoend open.

Wat een vreemde plek is dit. Half verbouwd, half ruïne. De keuken staat vol met designer spullen. Op de bovenverdieping kun je bijna het volledige vierkant van de hoeve doorlopen. Sommige stukken zijn poepchic ingericht als voor bedrijfsontmoetingen, andere delen bevinden zich in de toestand van een bouwplaats. Het stuk aan het uiteinde staat bloot onder het dak. Laura bewoont de keuken en de slaapkamer daarboven. Alle verbindingseuren naar de andere delen houdt ze stevig op slot. Ik heb mijn spullen uitgepakt onder het toezicht van George, om dan samen te dineren. Hij kattenbrokken, ik sojabrokken. Zapaya laat van zich horen. ‘Vier berichten van moeder.’ Ik heb mijn telefoon op stil gezet, geen zin in werkgedoe. Meerdere berichten van dezelfde afzender worden gemeld. Vreemd, op maandag houdt ze het normaal gezien sober. ‘Zapaya, speel berichten moeder af.’

‘Ah dag dochter in Brussel. Er was vanavond een burendrink. Reuzzzegezellig. Marie-Jeanne vroeg naar je, wanneer je nog eens naar de Tarn afzakt. Toch alweer een klein jaar geleden intussen. Haar kleindochter loopt al! Ik legde haar uit dat jij het ont-zet-tend druk hebt. Belangrijke zaken te doen. Voor de bommen. Belangrijker dan mensen. Altijd zo geweest. Wacht even.’

‘Effe plaspauze. Ja, de blaas van Vera is niet meer wat het geweest is. O, er is iemand aan de deur.’

‘Marc van Marie-Jeanne stond aan de deur. Om mijn tas te brengen. Of het wel zal lukken, vraagt ie. Wat zou er niet lukken. Ik doe het hier al zesendertig jaar lukken. Maar nu, dochter Nur, heb ik toch een nieuwtje dat je oren zal doen flapperen.’ Ze neemt een diepe teug lucht, haar adem raspt. ‘Esther stuurde me een bericht.’

Een siddering langs mijn rug. Esther. Bijna twee jaar nu. Mijn lichaam reageert nog altijd. Op de naam. Het idee. Het beeld.

Esther.

‘Ja, je hoort het goed, jouw dierbare Hollandse Esther. Ze moet er blijkbaar even uit en ze vraagt of ze hier terecht kan. Wat zegt die lieve moeder van jou dan? Tuuurlijk, Esther, welkom. Bienvenue dans ma maison modeste. Misschien kan ik dan mijn dochter nog eens naar hier lokken.’

Wat gaat ze in hemelsnaam in Frankrijk zoeken? Bij mijn moeder dan nog. Wil ze me straffen? Natuurlijk niet. Zij is al lang niet meer met mij bezig. Ze rouwde kort en doeltreffend.

Haar blonde haren, wild aan de voorkant, kort opgeschoren in de nek.

Haar warme adem, in mijn oor hijgend.

Haar hand tussen mijn benen.

Mijn hart lijkt wat dieper in mijn borstkas te zinken. Ze vond mij onaangepast. Had meer aanmoediging nodig. Ik was er niet genoeg voor haar. Hield ik eigenlijk wel van haar?

Meer dan ik ooit van iemand gehouden heb.

Toen ze uiteindelijk vertrok, vond ik niet de woorden om haar tegen te houden. Daar had ze haar bewijs.

Slapen kan ik nu wel vergeten. Bedankt, moeder. Ik schiet mijn kleren weer aan. George denkt er het zijne van. Op zijn leeftijd doet hij niet meer aan nachtelijke tochten. Muts aan, middeleeuwse sleutel op zak. Langs de zijkant van de hoeve loopt een wandelpad. Recht het donker in. Geen straatverlichting hier. Zo hoort het. Mijn ogen passen zich snel aan. De maan is halfvol, het pad oogt blauwig. Een strook bos aan de ene kant, weide aan de andere. De modder zuigt luidruchtig aan mijn bottines. De vochtige koude reikt tot diep in mijn longen. Schoonmaak. Zo voelt het. Dit was een goed idee. Er steekt een wind op. De halfnaakte kruinen ritselen en geven een lading bladeren af. Ineens gaan al mijn haren overeind staan. Een aanwezigheid. In de bosstrook. Een figuur. Met iets op de rug. Stekels? Ik blijf staan, mijn hart klopt hoog in mijn borstkas. De figuur beweegt niet. Ik ook niet.

‘Hallo?’

Als bij toverslag houdt de wind op met woelen. In de stilte die bloot komt te liggen, stel ik mijn ogen op scherp. De figuur heeft iets van een reusachtige rechtopstaande egel. Ik durf te ademen. De energie van het wezen is niet bedreigend. Eerder nieuwsgierig.

‘Hallo?’ Ik zeg het minder ferm nu. De figuur schuifelt even ter plekke. Een beetje verlegen aandoend. De wind trekt weer aan. Ik keer op mijn passen terug, sneller dan ik gekomen was.

Mijn hart bonst nog steeds als ik weer in bed lig. Wat was dat? *Wie* was dat? En wat doet die hier in het midden van de nacht? De kreet van een uil. Dat maakt mij helemaal zacht. Het geroep van de uilen brengt mij instant naar mijn kindertijd. Naar Jacques. Voor moeder was hij de tuinman. Voor mij was hij mijn vader. Van Jacques kreeg ik de liefde voor de natuur mee.

Hoe is het mogelijk dat ik zo lang in een stad heb geleefd?
Hier kan ik ademen.

Een weegschaal. Heb ik nooit in huis gehad. ‘Zapaya, noteer gewicht: negenenvertig kilogram. Analyse.’ ‘BMI score 18, ondergewicht.’ Lap, die data zullen binnenrollen bij Radames in Brussel. Ik bind mijn donkerblonde haren samen en kijk in de spiegel. Dun met kleine borsten. Dit is wie ik altijd geweest ben. Niets ondergewicht.

Zwarte thee met crackers, meer is er niet. ‘Zapaya, stuur een bericht naar Laura.’ ‘Klaar voor bericht Laura.’ ‘Wat met die vreemde egelfiguur in het bos?’ ‘Bericht verzonden.’ Ik moet op pad vandaag. Kattenvoer, mensenvoorraad, streekverkenning. Laura sprak over een biowinkeltje een paar kilometer verderop. ‘Bericht van Laura.’ ‘Speel af.’ ‘Ook goeie-morgen. Uitstekend geslapen hier. Je bedoelt Kartuizel. Straf dat je die al meteen gezien hebt. Toont zich meestal alleen aan de locals.’

Notenpasta. Miso. Haver. Kiembrood. Zo kan ik wel even verder. Ik voel hoe de shopeigenaar mij observeert vanuit zijn ooghoeken terwijl ik de rekken afloop. Een man met een hout-hakkershemd, ongeschoren maar dan op een frisse manier.

‘Hebt u kattenvoer?’

De shopeigenaar geeft een teken dat ik hem moet volgen.

‘Nieuw in de streek?’

Hij brengt mij bij het biologische kattenvoer, dure aangelegenheid, ik gooi toch twee pakken in mijn minikarretje.

‘Op logement.’

‘Vertel.’

Voortvarend maar rechttuit. Vooruit dan. ‘Huisoppas in de vierkantshoeve.’

‘Met Laura?’ Zijn ogen twinkelen.

‘Laura woont nu even in mijn appartement in Brussel.’

‘Ah, zo. Hoe kennen jullie elkaar?’

‘We zijn collega’s.’

De shopeigenaar fluit zachtjes alsof dat bewonderenswaardig is.

‘Ben jij ook een wetenschapper dan?’

‘Yep.’

Ik leg mijn aankopen op de smalle lopende band. Alles is kleiner hier dan in de stad.

‘Wel wel, een nieuwe gast bij het Toveressenpad.’ De shopeigenaar scant alle items handmatig.

‘Heet het wandelpad zo?’

‘Effectief.’

‘Enig idee waarom?’

‘Pfff, dat zal gebaseerd zijn op een of ander bijgeloof, zeker.’

‘Iets te maken met een egel?’

‘Ah, de juffrouw heeft haar research gedaan.’

‘Kartuizel?’

‘Volgens de mythe was dat zijn naam. Of haar naam.’

Ik stop alles in mijn rugzak en zet het karretje terug bij de ingang.

‘Graag nog betalen.’

‘Gaat dat niet automatisch?’

‘Leve het menselijk contact.’

Ik zoek mijn bankkaart en laat die langs de betaalterminal passeren. De shopeigenaar knikt tevreden en steekt zijn hand uit. ‘Marc.’

‘Nur.’

‘We zien je graag terug, Nur.’

‘Radames belt op.’ Ik spring van mijn fiets bij de hoeve.
‘Zapaya, neem oproep aan.’

‘Nur! Je hebt het dus werkelijk gedaan. Ik zie dat je onze geliefde hoofdstad hebt verlaten.’

‘Jouw geliefde hoofdstad, bedoel je.’

‘Je kunt het meisje uit het platteland halen maar het platteland niet uit het meisje.’

‘Ja, daar lijkt het wel op.’ Ik kijk uit over het glooiende landschap, een tevreden zucht ontsnapt uit mijn borstkas.

‘Maar je gaat door met Zapaya testen?’

‘Ja natuurlijk, interessant toch, om haar in een andere omgeving te brengen?’

‘Absoluut. Ze kreeg ook zopas een update trouwens. En ik maakte een nieuwsfilter zoals je had gevraagd. Realistisch hoopvol. Benieuwd hoe dat bij je binnenkomt de komende weken.’

‘Ik hou je op de hoogte.’

‘Ik zag dat je biomedische data ingaf. Interessant.’

‘Misschien kunnen we kijken om ook een gezondheidsmonitor toe te voegen.’

‘Ja, dat stond al op het lijstje.’

‘Mijn data blijven zeker buiten circuit toch?’

‘Absoluut.’

‘Goed. Dag Radames.’

‘Fijne dag, Nur.’

Ik klik mijn helm los. Aan de zijkant van de vierkantshoeve hangt een bordje, zie ik nu.

‘Zapaya, vertel meer over het Toveressenpad in de Vlaamse Ardennen.’

‘Volgens de legende kon er bij het pad een vrouw met magische krachten worden geconsulteerd, toveres is het vrouwelijke woord voor tovenaar.’

‘Zapaya, vertel meer over Kartuizel.’

‘De orde van de Kartuizers is in 1804 gesticht door de Heilige Bruno van Keulen in het onherbergzame Chartreuse ten noorden van Grenoble. Het is een contemplatieve orde die...’

‘Zapaya, nieuwe opdracht: vertel meer over Kar-tui-zel.’

‘Kar-tui-zel. Geen informatie gevonden.’

Laura vermaakt zich in het appartement in Brussel. George en ik kunnen het prima met elkaar vinden in de hoeve. Ik breng mijn dagen lezend en wandelend door. Het is zelf voor mijn lichaam en ziel om weg te zijn uit de stank en het eeuwige gedreun van de stad. Er komt ruimte tussen mijn gedachten. Observatie door afstand. Ik ben de afgelopen jaren volledig geconsumeerd geweest door mijn werk. Toen het uitging met Esther schakelde ik nog een versnelling hoger. Van de afdeling naar het appartement en terug. Wat shoppen tussendoor, wat bewegen hier en daar. Verder alsmaar dieper geëngageerd in het werk. Toch had ik in die versnellingsfase almaar minder het gevoel dat ik iets wezenlijks aan het bijdragen was. Terwijl dat toch altijd mijn drijfveer was geweest. Misschien moet ik de feeks dankbaar zijn. Door haar pesterijen besepte ik plots dat de afdeling niet langer de juiste plek voor mij was. Toch was het niet eerder bij mij opgekomen om te vertrekken. Alles achterlaten was geen beschikbaar scenario in mijn brein. Ik had er immers veel opgebouwd. Ik moest gewoon doorblijven zoals ik altijd had gedaan.

Tot ik die ochtend besloot om niet op te dagen. Eigenlijk was het niet ik die dat besloot, het was mijn lichaam. Het weigerde dienst. Toch was ik niet ziek of extreem vermoeid.

Ik zat aan de keukentafel met mijn lunchpakket. Klaar om van de trap te stormen en naar het werk te fietsen. Om onderzoeken op te starten en veldwerk te doen. Om papers te schrijven en presentaties voor te bereiden. Om collega's te ontvangen en afterwork drinks te doorworstelen.

Die ochtend weigerde mijn lichaam botweg het commando om van de tafel op te staan en te vertrekken. Met mijn jas aan bleef ik zitten. De ochtenduren verstreken. Ik hoorde het geraas van de auto's op de ringweg. Een vogeltje kwam op het dakraam zitten, zijn kopje snel over en weer bewegend alsof hij daarmee een vraag wou stellen. 's Middags at ik mijn boterhammen op.

Ik ging niet meer terug. Er kwamen berichtjes binnen. Eerst bezorgd, dan ontsteld. Op het eind dreigend.

Dat wat ik al die jaren zo belangrijk vond, blijkt nu verrassend makkelijk om los te laten. Ik wentel mij in de uren die ik ter beschikking heb. Liggend op de sofa, slenterend door het grote huis, flink doorstappend op de vele wandelpaden in de streek. Al die jaren waren de uren en de dagen strak aan elkaar gekleefd. Veel voelen of nadenken hoefde ik niet te doen. Gewoon handelen. Elke dag. Tijd om te slapen. Tijd om op te staan. Tijd om te presteren. Tijd om te eten. Tijd om te sporten. Ik was best wel gelukkig in die drukke jaren. Zeker in de jaren met Esther. In ons lichamelijk samenzijn kon de verbinding vloeien zonder dat er woorden aan te pas hoefden te komen. Ik richt vernielingen aan met woorden. Regelmatig verbaas ik mij over de sociale vaardigheden van de meeste mensen. Het fenomeen 'leugentjes om bestwil'. Ik probeer de kunst ervan te begrijpen maar ik bak er niets van.

De feeks probeerde mij te benaderen. Het leek mij het best om daar met weinig doch kordate woorden op te reageren. Fout uitgepakt. Mensen zijn niet goed uitgerust om met afwijzing om te gaan. Zelf hou ik juist van duidelijke communicatie.